

Змиеок зущер *Ophisops elegans* Ménétriés, 1832

Ophisops elegans macrodactylus Berthold, 1842

A: Snake-eyed lacertid; **Ф:** Ophisops élégant;

H: Europaeisches Schlangenauge; **P:** Стройная змееголовка.

Разпознаване (сн. 49). L.tot. до 160 mm. L.corp. при мъжките до 54 mm, при женските до 60 mm. Окоето покрито с рогова люсна, както при змиите, без клепачи; очната ябълка подвижна (при опасност се прибира леко назад и наголу). Люспите на гръбната страна значително уголемени и килирани. Без диференцирани щитчета на озърлицата. Окципиталната линия съвсем къса или отсъства; от двете страни на окципиталната линия по един ред ъгловати черни петна (силно варират по размер и при някои женски отсъстват); супрацилиарните линии жълти или жълто-бели в предната част (по-назад бели); темпоралните ивици кафяви и покрити с различни по размер черни петна. Коремната страна бяла (и при двата пола). При мъжките през брачния период супрацилиарните линии и долната страна на главата ярко жълти; страните на тялото, под и малко над субокуларната линия бледо небесносини (през останалото време това оцветяване се запазва само около предния крайник). Младите не се различават по окраска от възрастните.

Разпространение. В Европа само в крайните югоизточни части на Балканския полуостров. Среща се също в Северна Африка, Мала и Предна Азия (на изток до Пакистан, на север до района на Кавказ).

Разпространение у нас (карта 31). Само в две, изолирани едно от друго, находища в Източните Родопи – околностите на с. Мезек и долините на реките Бяла и Луга. Надморската височина на първото находище е между 300 и 650 m, на второто – около 250 m.

Местообитание. Сухи, припечни, каменисти терени, обрас-

Карта 31. *Ophisops elegans*

ли с рядка тревиста растителност и отделни дървета и храсти. Предпочита склонове с южно изложение. Заселва и сипеи, отвесни скали, земни откоси и гр.

Биология. Активен е и в най-горещите часове на деня, когато другите видове гущери са в покой. При опасност бяга много бързо и се крие под камъни или в храсти. В сравнение с другите наши гущери се придвижва много по-безшумно. Много често ношува зарит на няколко сантиметра дълбочина в субстрата. Храни се с дребни безгръбначни животни (най-вече мравки и паяци). Снася от 2 до 6 (най-често 4) яйца с размери средно 5x10 mm. Новоизлюпените са с дължина (L.tot.) около 45 mm.